

OTRDIENAS INTERVIJA

AIVARS SMELCERS, Līvānu novada domes izpilddirektora vietnieks, Turku pagasta pārvaldes vadītājs un valdes priekšsēdētājs līdz šim vairāk bija iepazīts kā amatpersona, kurš vienmēr ir lietas kursā par savu iedzīvotāju rūpēm. Bet Aivars ieņemamo pienākumu saraksts ir vēl garāks. Viņš veic attīstības un plānošanas komisijas priekšsēdētāja vietnieka, finanšu komitejas locekļa pienākumus, darbojas Daugavpils sabiedrisko pakalpojumu regulatorā. Uz jautājumu, vai vienam cilvēkam nav par daudz, Aivars atbild, – kas velk, tam arī krauj.

Pašraksturojumā Aivars teica, ka attiecībā ar cilvēkiem ievēro distanci un nemēdz sev pīlāst tuvu klāt. Dzīve viņam iemācījusi, cik svarīgi ir mācēt otram nepateikt smagus vārdus.

● Aivars agrā bērnībā kopā ar saviem tēvočiem.

Prast nepateikt smagus vārdus

— Kuri bija tie gadi, kad jūs sāka iepazīt vietējā sabiedrība?

— Kopš 1982. gada, kad kļuva par vienu no Turku ciema padomes 25 deputātiem. Pirms trim gadiem biju uzsācis strādāt vietējā kolhozā, tiku ievēlēts par komjaunatnes pirmorganizācijas sekretāru, darbojos rajona komitejas birojā. Mēdz teikt, ka tas bija stagnācijas laiks, tomēr toreiz guva darba rādījumus, kas noderēja vēlāk. Bija iespējas apskatīt arī plašo pasauli – Vālgu, Urālus, Aizkarpatus, Uzbekistānu. Pateicoties darbam komjaunatnē, tiku arī uz ārzemēm, — uz Dienvidslāviju, Šveici, Vācijas un citām valstīm.

— Vai šeit ir jūsu dzimtā puse?

— Jā, esmu dzimis Turku ciemā. Mana un brāļa bērnība aizritēja pie Daugavas. Visas manas atmiņas saistītas ar upi, visi brīvi brīži pavadīti pie tās. Dzimtajās mājās joprojām dzīvo mani vecāki. Šī vieta mani ļoti pievelk, un es ieguldu daudz darba un laika, lai to sakoptu. Kādreiz mūsu mājvieta piederēja baronam Korfam. Viens no maniem vectēviem te ieguva zemi kā Latvijas brīvības cīņu dalībnieks un izlozē tika arī pie muižas ēkas. Diemžēl Otrā pasaules kara laikā tur bija vācu lidlauks, muiža tika sabombardēta, un tagad saglabājušies tikai pamati.

Vācot materiālus par pagasta vēsturi, apmeklējot Daugavpils vēstures arhīvu un pārlapojot dokumentus, atklājās fakti, kas saistīti arī ar manu dzimtu. Tas mani ieinteresēja, un es paralēli sāku apkopot ziņas par saviem senčiem. Esmu apzinājis dzimtas izcelšanos no 1830. gada. Pētīju radniecību pa mātes līniju. Atklājās, ka mana tālīnā priekštece pa vecmāmiņas līniju apbedīta Līvānu draudzes kapsētā, kuras vietā tagad uzcelta 1. vidusskola. Kad mācījies šajā skolā, nezināju, ka staigāju pāri viņas atdusas vietai. Jūtos gandarīts, ka tagad šeit iesvētīts akmens mirušo piemiņai.

Bērnība saistās arī ar atmiņām par Rīgu, kur dzīvoju pie radiem. Viņi mani ievadīja tajā kultūras pasaulē, ko tolaik deva galvaspilsēta, — cirks, mākslas izstādes. Rīgā atgriezās pēc vidusskolas.

Apguvu šoferu specialitāti, bet man tā vairs nelikās tik jauka kā bērnībā. Ilgojos pēc laukiem un devos uz tēva mājām.

— Kad jūs kļūvat par pagasta priekšsēdētāju?

— 1986. gada 1. septembrī tiku ievēlēts par ciema padomes priekšsēdētāju. Iedzīvotāji man uzticējās arī nākamajās reizēs, kad pēc neatkarības atgūšanas tika vēlētas pagasta padomes.

— Šajā amatā esat aizvadījis astoņpadsmit gadus. Kā izdodas saglabāt uzticību?

— Varbūt tādējādi, ka vienmēr cenšos palīdzēt cilvēkiem. Diemžēl izdevies iemantot arī ienaidniekus. Reizēm cilvēki nesaprot vai izliekas nesaprotam, ka viņu

prasības ir pretlikumīgas, to izpildīšana nav juridiski iespējama.

— Kopš 2000. gada Turku pagasts atrodas Līvānu novadā. Vai dzīve ir mainījusies uz labo pusi?

— Konkrēti man dzīve ir kļuvusi sarežģītāka. Pagasta vadīšana radija mazāk problēmu. Tagad pieaugusi atbildība gan par pagastu, gan arī par pilsētu. Lauku iedzīvotājiem attieksme pret dzīvi un prasības vienmēr ir bijušas savādākas nekā pilsētniekiem, kuri pieraduši pie ērtībām: apgaismotām ielām, autobusa pieturas un veikala aiz mājas stūra un tam līdzīgi. Laukos nekad nebūs tāda pati dzīves vide kā pilsētā.

Grūti atbildēt, vai katram konkrētam iedzīvotājam no apvienošanās novadā ir kļuvis labāk. Nevar apgalvot, ka simtprocentīgi katrs jūtas apmierināts. Taču kopumā pagastam ir plašākas iespējas piedalīties projektos, pretendēt uz valsts investīcijām, jo mēs varam saņemt nepieciešamo novada līdzfinansējumu. Piemēram, šogad veicām Jaunsilavu ūdensapgādes sistēmas renovāciju. Pagastam ar savu budžetu tas nebūtu bijis pa spēkam. Jo lielāka pašvaldība un kopējais budžets, jo vairāk iespēju saņemt aizdevumu.

Visi pakalpojumi, kas bija saņemami pagasta padomē līdz apvienošanai novadā, pieejami uz vietas arī tagad. Tomēr kopš seniem laikiem šejieniēšiem visa dzīve ir bijusi saistīta ar Līvāniem un ar pilsētas infrastruktūru.

— Kādi jautājumi ir izpilddirektora vietnieka kompetencē?

— Mani pienākumi saistīti ar dzīvokļu komunālo saimniecību. Priecājos, ka man izdevās atrisināt problēmu ar Līvānu kapliču. Tagad tajā ir uzstādītas aukstumiekārtas. Izdevās atjaunot Līvānu pilsētas ielu vecāko institūciju. Šos pienākumus veic 25 ielu vecākie. Ar viņiem regulāri tiekots, pārrunājam problēmas, tās risinām. Cenšos gandarīt par darbu ar kopīgām ekskursijām. Pērn ielu vecākajiem organizēju braucieni uz Latvijas televīziju un Salaspils botānisko dārzu. Šogad ceru viņus aizvest uz Ziemassvētku koncertu Nacionālajā teātrī.

— Vai ielu vecākajiem, kas strādā sabiedriskā kārtā, ir kāda teikšana un viņus kāds maz uzklauša?

— Ja mājas īpašniekam par to, ka jānopļauj mauriņš gar ielas malu, vai ka jāpārkrāso fasāde, tiek atgādināts viens un otru reizi, un ja to dara nevis komunālās saimniecības darbinieks, bet ielas vecākais, reakcija ir citādāka. Ielu vecāki regulāri rīko arī sakopšanas talkas. Viņi ir apstiprināti ar attiecīgu tautsaimniecības komitejas lēmumu un darbojas atbilstoši novada domes saistošajiem noteikumiem attiecībā uz individuālo apbūvi, dzīvnieku turēšanu un citiem.

Līvāni ir kļuvuši sakoptāki, un to pierādīja arī rezultāti šī gada

● Aivars Smelcers ir cilvēks, kuram vienlīdz labi padodas pagasta vadīšana, teātra spēlēšana, dārza kopšana, vēstures pētīšana, — gan fizisks, gan radošs, gan sabiedrisks darbs. Foto: M. Rukosujevs

mazo pilsētu saimniecības skatē.

— Dzīvojamo kvartālu pagalmos aina gan ir savādāka.

— Daudzdzīvokļu namu pagalmu sakārtošana ir darbs, kurš veicams tuvākā nākotnē. Tā sanācis, ka esmu arī Ceļu fonda padomes priekšsēdētājs. Tagad esam izstrādājuši projektus pagalmu sakārtošanai Rīgas, Zaļās, Saules, Daugavpils ielas daudzstāvu māju kvartālos. Pašlaik notiek apgaismes ķermeņu nomaiņa Rīgas ielā. Līdzšinējie stabi ar laternām tiks pārcelti uz tādām pilsētas vietām, kur līdz šim apgaismojuma nebija vispār.

— Ar ko nodarbojas pagasta valde un kāds ir tās sastāvs?

— Valde darbojas septiņu ievēlētu deputātu sastāvā un pilda ar pagastu saistītos jautājumus. Tā ir aktīvu cilvēku grupa, kam rūp viss, kas notiek ar pagastu. Ir jautājumi, ko valde virza izskatīšanai novada domes komisijās vai komitejās, bet ir arī tādi, ko atbilstoši domes nolikumam atļauts izlemt patstāvīgi: pabalstu piešķiršana, individuālā darba atļauju izsniegšana un citi. Pagasta pārvaldei budžetā ir paredzēta noteikta summa, ar ko tā var rīkoties

● Aivars Smelcers ar sievu Ingridu kāzu dienā pirms 19 gadiem. Foto no Smelceru ģimenes albuma.

patstāvīgi.

— Ko šajos ilgajos pagasta vadītāja gados jums ir izdevies izdarīt iedzīvotāju labā?

— Katrs padarītais darbs ir bijis solis uz priekšu. Piemēram, iesākta valsts otrās kategorijas ceļu rekonstrukcija. Līdzekļu trūkuma dēļ tā apstājās, bet tomēr katru gadu kaut kas tiek izdarīts. Esam ķērušies pie Jaunsilavu ūdensapgādes sistēmas sakārtošanas, šādi darbi paredzēti arī Turkos. Pagastā darbojas stipras zemnieku saimniecības. Sakoptas visas kapsētas. Lielus naudas ieguldījumus šajos gados saņēmusi vietējā skola, pārbūvēta sporta

zāle. Atbalstu kultūras dzīvi visos iespējamajos veidos. Manā laikā izveidojās spēcīga Turku folkloras kopa. Esmu centies to «bīdīt», kur vien bija iespējams, un finansiāli atbalstīt. Tā ir uzstājies Anglijā, Francijā, Luksemburgā, nesot pagasta vārdu pasaulē. Sākumā tā saucās Zundānu kopa, bet es pastāvēju uz to, lai kopai būtu pagasta nosaukums.

— Novadā jūs esat pazīstams arī ar saviem aizrautīgajiem vēstures pētījumiem. Kādas tēmas visvairāk jūs interesē?

— Visas, kas saistītas ar pagasta vēsturi. Atsevišķi esmu savācis materiālus par Līvānu pagasta vecāko Adamu Gruguli un viņa dzimtu, par mūsu novada nacionālajiem partizāniem un viņu atbalstītājiem. Meklēju informāciju arhīvos, Totalitārisma seku dokumentēšanas centrā. Apkopotas vēsturiskās ziņas par pagastu kopumā, par kolhozu izveidošanu. Esmu savācis ziņas par visiem 11 Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem, kas nākuši no mūsu pagasta. Šogad izdevās iegūt informāciju par kādu, nu jau mirušo, Vietaļvas iedzīvotāju, kurš cīnās par Turku sādžas atbrīvošanu no lieliniekiem 1919. gada 22. jūnijā saņēmis Lāčplēša kara ordeni. Apzināti visi 1949. gadā izvestie 84 pagasta iedzīvotāji, uz kuriem izsūtīti, kad atgriezušies, vai arī ne. Esmu izpētījis materiālus par pagasta nosaukuma izcelsmi, par bijušajām skolām, par atsevišķiem novadniekiem, lielākajām dzimtām, nedaudz apzināta draudzes vēsture.

— Ar ko vēl aizraujaties?

— Man ir ļoti tuva kultūras dzīve. Esmu piedalījies daudzos pasākumos. Vienmēr esmu tēlojis Salaveci, un šajā ziņā manām meitām jau agrā bērnībā zuda brīnumu izjūta, jo Salatēvs skolā runāja tēta balsī. Varu nospēlēt jebkuru citu lomu — rūķi, ruksni, vai lugas varoni, un man patiešām to bieži nācies darīt. Mani nemulsina uzstāšanās sabiedrības priekšā. Esmu reģistrējis desmitiem jauno pāru, esmu izvadījis pēdējā gaitā, teicis apsveikumus pilngadības svētkos un izlaidumos.

Man ļoti patīk nodarboties ar puķu audzēšanu. Varu vairākas reizes pārstādīt kādu košumaugu, kamēr beidzot pie mājas atrodo tam piemērotāko vietu.

— Pastāstiet, lūdzu, par savu ģimeni.

— Nākamgad apritēs 20 gadi, kopš mana sieva Ingrida man teica «jā» vārdu, starp citu, Daugavas krastā. Audzinām divas meitas. Ieva mācās Jēkabpils Valsts ģimnāzijā, Aiva — Rīgā, kur dzīvo kopā ar mammu. Ingrida, pēc specialitātes agronome, ieguva otru augstāko izglītību — sociālais darbinieks un strādā Rīgas pilsētas Kurzemes priekšpilsētas sociālajā dienestā. Ģimene vienkopus satiekas brīvdienās, vai nu Rīgā, vai arī šeit, Turkos.

L.Rancāne